

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 2558/2020
08.04.2021. године
Београд

Врховни касациони суд у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Бранке Дражић и Данијеле Николић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Златко Видовић адвокат из ..., против тужене ЗЗ „Граничар“ из Шида, чији је пуномоћник Јаромир Матушћак адвокат из ..., ради утврђења права својине, одлучујући по ревизији тужене која је изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 2306/18 од 29.11.2018. године, у седници већа која је одржана дана 08.04.2021. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж 2306/18 од 29.11.2018. године и предмет **ВРАЋА** другостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Шиду П 53/17 од 31.01.2018. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев којим је тужилац тражио да се утврди да је по основу одржаја власник катастарске парцеле ..., укупне површине 1 ха 66 а 22 м², уписано у ЛН .. КО ..., што је тужени дужан признати и дозволити тужиоцу да се у катастру непокретности у Општини Шид укњижи као власник у 1/1 дела, као и захтев тужиоца за накнаду трошкова парничног поступка, као неоснован. Ставом другим изреке, обавезан је тужилац да туженом на име накнаде трошкова парничног поступка исплати износ од 34.500,00 динара, у року од 15 дана под претњом извршења.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 2306/18 од 29.11.2018. године преиначена је пресуда Основног суда у Шиду П 53/17 од 31.01.2018. године, тако што је усвојен тужбени захтев и утврђено да је тужилац по основу одржаја власник катастарске парцеле .., укупне површине 1 ха 66 а 22 м², уписано у ЛН .. КО ..., што је тужена дужна признати и дозволити тужиоцу да се у катастру непокретности у Општини Шид укњижи као власник у 1/1 дела, те обавезао тужену да тужиоцу накнади трошкове поступка у износу од 52.300,00 динара у року од 15 дана под претњом извршења.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужена је благовремено изјавила ревизију због погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду, у смислу одредбе члана 408. ЗПП („Службени гласник РС“, број 72/11 са изменама и допунама), Врховни касациони суд је нашао да је ревизија тужене основана.

Према утврђеном чињеничном стању, тужени је у ЛН .. КО ... уписан као носилац задружне својине на катастарској парцели ..њива друге и треће класе ..., укупне површине 1 ха 66 а 22 м², пољопривредно земљиште. Ову катастарску парцелу правни претходник туженог, ПИК „Шид“, пољопривредни погон задруге у Шиду је дана 12.11.1969. године стекао на основу купопродајног уговора у циљу арондације и груписања земљишта, закљученог са продајцима ББ и ВВ из ... за купопродајну цену од 10.000,00 динара и уз сагласност продаваца да се ова парцела укњижи као друштвена својина, а купац као носилац права коришћења. Отац тужиоца је би у државини ове катастарске парцеле од 1970. године све до своје смрти 2000. године, а након његове смрти, тужилац је у оставинском поступку сазнао да непокретност која је предмет спора није уписана на име његовог оца.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је закључио да тужилац није стекао право својине одржајем на катастарској парцели .. уписаној у ЛН ... КО Његов правни предходник, иако је био у несметаном поседу ове парцеле у периоду од 1970. до 2000. године, није испунио временски услов за стицање права својине одржајем јер се у тај период не може рачунати време од 01.09.1980. године, када је ступио на снагу Закон о основама својинскоправних односа по коме није било могуће стицање права својине одржајем на ствари у друштвеној својини, до 04.07.1996. године, када је наведени закон измењен и допуњен, између осталог и брисањем члана 29. Закона о основним својинскоправним односима којим је таква забрана била предвиђена, па његову савесност првостепени суд није ценио. Тужилац, који је у поседу ове парцеле од 2000. године, је несавестан држалац, јер је тада сазнао да се ова парцела не води као власништво његовог правног предходника, а до подношења тужбе у овој парници, дана 15.03.2017. године није протекао рок од 20 година потребан за одржај, због чега је одбио тужбени захтев.

Другостепени суд је заузео супротно правно становиште, сматрајући да је још за живота тужиоцевог оца протекао временски период потребан за стицање права својине на предметној парцели путем ванредног одржаја. Отац тужиоца је ступио у посед ове парцеле 1970. године када, по налажењу другостепеног суда, није постојало ограничење за стицање права својине одржајем на пољопривредном земљишту као друштвеном, а његова државина је имала квалитет савесности, ако се има у виду да је парцелу у чијем је поседу добио по основу замене са задругом, да је такву уживао и обрађивао до своје смрти, што је наставио да чини и тужилац, а тужена до закључења главне расправе није доказала да је тужилац био позван да посед преда, да је икада од њега тражена предаја, чак и након што се тужена уписала као власник предметне парцеле 2016. године.

Међутим, по налажењу овог суда, ограничење за стицање права својине одржајем постојало је на основу одредбе члана 113. став 1. Закона о искоришћавању пољопривредног земљишта („Службени лист ФНРЈ“-пречишћени текст, бр. 25/65 ... 14/40)) којом је прописано да се на земљишту у друштвеној својини не може стицати право својине путем одржаја. Забрану у погледу стицања права својине одржајем на стварима у друштвеној својини садржала је и одредба члана 29. Закона о основним својинскоправним односима који је ступио на снагу 01.09.1980. године. Све ствари које су у друштвеној својини биле су неподобне да се на њима заснује право својине одржајем. Законом о изменама и допунама Закона о основним својинскоправним односима („Сл. лист СРЈ“ бр. 29/96 којим је измењен и назив у Закон о основама

својинскоправних односа, а који је ступио на снагу 03.08.1996. године) брисана је наведена одредба члана 29. о забрани одржаја на стварима у друштвеној својини, па се рок за одржај рачуна од тог датума.

Одредбом члана 28. ставовима 2. и 4. Закона о основама својинскоправних односа (“Сл. гласник СФРЈ” бр 6 /80 и 36/90, “Сл. лист СРЈ” бр 29/96 и “Сл. гласник РС” бр. 11 /2005) прописано је да савестан и законити држалац непокретне ствари, на коју други има право својине стиче право својине на ту ствар одржајем протеклом десет година, а савестан држалац непокретне ствари, на коју други има право својине стиче право својине на ту ствар одржајем протеклом двадесет година.

У конкретном случају, савесност оца тужиоца првостепени суд није ценио јер од 1996. године до његове смрти, није протекао период од 20 година, а другостепени суд његову савесност сматра неупитном када се има у виду да је парцелу у чијем је поседу био, добио по основу замене са задругом. Ценећи савесност тужиоца, као правног следбеника свог покојног оца, првостепени суд сматра да он није био савестан држалац јер је у оставинском поступку иза смрти оца сазнао да се предметно пољопривредно земљиште не води као његово власништво. Другостепени суд савесност тужиоца није ценио, сматрајући да је за живота тужичевог оца протекао временски период неопходан за стицање права својине на предметној парцели путем ванредног одржаја.

Међутим, имајући у виду да не постоји писмени уговор о замени непокретности који је, по наводима тужиоца, његов отац закључо са правним претходником тужене, за правилну примену материјалног права-одредбе члана 28. став 4. Закона о основним својинскоправних односа, неопходно је ценити савесност и тужиоца и његовог правног претходника, имајући у виду да је од 1996. године, када је брисан члан 29. Закона о основним својинскоправним односима до дана подношења тужбе, дана 15.03.2017. године, протекао рок за одржај од 20 година.

Због тога ће другостепени суд у поновном поступку да оцени од каквог је значаја за савесност тужиоца чињеница да је у оставинском поступку сазнао да се парцела која је предмет спора у катастру не води на његовог оца, а за коју је веровао да је његов отац добио по основу замене са задругом, и да је одлазио код директора туженог ради регулисања овог питања, јер није знао на основу чега је тужени у катастру непокретности уписан као носилац задружне својине на овој парцели уколико је извршена размена непокретности са правним претходником туженог, који ову катастарску парцелу држи и обрађује од датума када је по његовом уверењу извршена замена непокретности.

Из изложених разлога, Врховни касациони суд је на основу одредбе члана 416. став 2. ЗПП одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Бранислав Босиљковић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић